

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА В ОБУЧЕНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК КАТО ЧУЖД В СВОБОДНО ИЗБИРАЕМА ДИСЦИПЛИНА „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА МЕДИЦИНСКИ ЦЕЛИ“

Д-р ст. преп. Маргарита Димитрова¹⁾

Ас. д-р Христиана Кръстева²⁾

Гл. ас. д-р Теодора Тодорова³⁾

¹⁾Медицински университет – Пловдив

²⁾Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

³⁾Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания –
Българска академия на науките

Резюме. В продължение на една учебна година с чуждестранните студенти по медицина, включени в свободноизбираема дисциплина „Български език за медицински цели“ и изучаващи специалността на английски език, развиваме създадения динамичен модел за работа. В този етап си поставяме следните цели: верифициране на проблеми в комуникацията на студентите на български език в професионална среда и конкретно по време на практика; прилагане съвместно на традиционни и иновативни методи, инструменти и форми на обучение и предлагане на възможностите за усъвършенстване на образователния процес; въвеждане на интердисциплинарност за реализиране на успешна комуникативна компетентност чрез пряката връзка теория – практика; в края на годината дефиниране параметрите на резултатност за комуникативната компетентност по български език за професионална комуникация. Постигането на отлична комуникативната компетентност при чуждестранните студенти по медицина за една учебна година е съществен момент за отчитане параметрите на резултатността.

Ключови думи: комуникативна компетентност; педагогически модели за обучение; интердисциплинарен подход; традиционни и иновативни методи

1. Увод

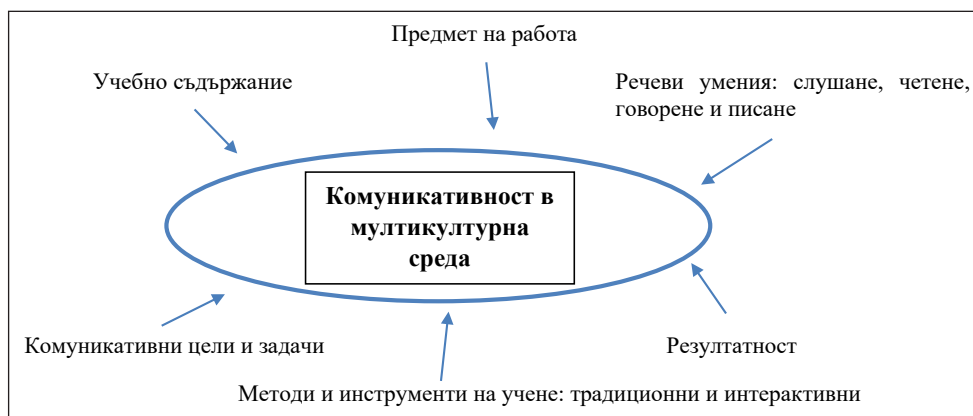
Компетентността на участниците в условията на мултикултурна комуникация осмисля адекватното решаване на проблеми и е важен аспект в процеса на личностно развитие както за носителите на един език, така

и за тези, които не го владеят, но започват изучаването му, в случая чуждестранни студенти по медицина в Медицинския университет – Пловдив. Приемаме тезата на Фани Бойкова, че „... *Кънали, Суейн (1980), Бачман (1990) са представители, които доразвиват и разширяват понятието комуникативна компетентност, като включват в него многостранни измерения: граматическо, социално, психологическо*“ (Войкова 2009, 21). Работата ни с чуждестранни студенти в Департамента за езиково и специализирано обучение към Медицинския университет в Пловдив е свързана с развитието у студентите на комуникативна компетентност не само за обща, а и за професионална комуникация и това ни дава основание да се включим активно в педагогически изследвания за създаване на работещи модели за учене. В продължение на една учебна година с чуждестранните студенти по медицина, включени в свободноизбираема дисциплина „Български език за медицински цели“ и изучаващи специалността на английски език, развиваме създадения динамичен модел за работа. В този етап си поставяме следните цели: верифициране на проблеми в комуникацията на студентите на български език в професионална среда и конкретно по време на практика; прилагане съвместно на традиционни и иновативни методи, инструменти и форми на обучение и предлагане на възможностите за усъвършенстване на образователния процес; в края на годината след проведени 200 упражнения дефиниране на параметрите на резултатност за комуникативната компетентност по български език за професионална комуникация. Целевата група, с която работим и която изследваме в рамките на една учебна година, обхваща 21 студенти. Те са от Гърция, Италия и Англия. Междинният език е английски. Студентите изучават медицина на английски език, но за медицинската практика са необходими владеене на специализирана лексика и умения за създаване на медицински текстове. Основните тематични и граматически единици в създадения през втория семестър учебник са структурирани съобразно необходимостите на студентите, като те са дефинирани по време на упражненията през първия семестър. Още от самото начало на работа с тези студенти са предложени поредица от наративни текстове за амигдалина на гл. ас. д-р Теодора Иванова Тодорова от Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания към Българската академия на науките. Така постигаме положителен ефект чрез въвеждането на интердисциплинарност в обучението.

2. Основни фактори за постигане на комуникативна компетентност

Постигането на добра езикова компетентност за тези студенти се определя от няколко фактора: верифициране на предмет на работа и на необходимо за тях учебно съдържание; комуникативни цели и задачи; приложими методи и инструментите на преподаване – традиционни и интерактивни;

изграждане на речеви умения на български език чрез слушане, четене, говорене и писане. За отчитане параметрите на комуникативност в рамките на една година приемаме тезата на Данчев: „Във връзка с етиологията през последните години често се споменават известните пет фактора, подредени от Селинкър по следния начин: родноезиков пренос; начин на обучение; специфични тактики за усвояване на чуждия език; специфични тактики за комуникация на чуждия език; свръхгенерализация на чуждоезиковия материал“ (Danchev 1988, 95). Подобно на посоченото от Данчев, дефинираме основните фактори, по които определяме резултатността за една учебна година.

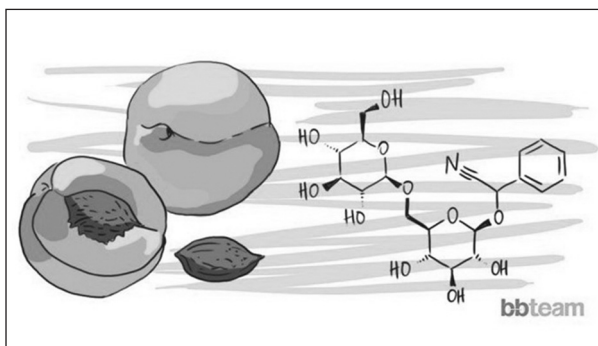

Фигура 1. Основни фактори за резултатност

Фактор №1. Предметът на работа се определя от формиране на знания по български език чрез овладяване нормите на книжовния език от целевата група. Стремехът ни е студентите медици да усвоят езика, за да се адаптират в новата среда и по време на практическите упражнения да се справят резултатно при комуникацията с пациентите в болничните заведения. Съвместно с научния работник определяме текстове и типове задачи за разкриване степента на овладените езикови норми и тяхното приложение при осмислянето на научни текстове.

Студентите имат възможност да работят по следния тип задачи.

Прочетете научния текст за амигдалина. Подчертайте използваните научни термини. Работете по двама. Поставете въпроси и отговорете.

Фигура 2

Източник: https://www.bb-team.org/articles/5120_amygdalin

АМИГДАЛИН – ЛЕКАРСТВО ИЛИ ОТРОВА ЗА ЧОВЕКА
AMYGDALIN – MEDICINE OR POISON FOR HUMAN

Фигура 3

Източник: <https://www.jbbardot.com/vitamin-b17-known-as-laetrile-kills-cervical-and-prostate-cancer-available-over-the-counter/>

Амигдалинът е главен компонент на растенията от семейство розоцветни като кайсия, бадеми, праскова, ябълка и други (Fukuda et al. 2003).

Amygdalin is the main component of plants belonging to Rosaceae family such as apricot, almonds, peaches, apples etc. (Fukuda et al. 2003).

Използван е като традиционно лекарство за лекуване и предпазване от рак, облекчаване на треска, потискане на кашлица, утоляване на жажда. Антитуморното му действие е познато от много години. В египетски папируси на повече от 5000 години се споменава за използването на воден екстракт на амигдалин за третиране на някои тумори на кожата. Гърците и римляните също приписвали терапевтични свойства на този екстракт при ниски дози (Enculescu 2009). Амигдалинът е използван от древните египтяни като отрова за извършване на смъртно наказание ... (Halenaar et al., 2021).

It has been used as a traditional drug because of its wide range of medicinal benefits, including curing or preventing cancer; relieving fever; suppressing cough, and quenching thirst. Its antitumor activity is known for many years. Egyptian papyri from 5000 years ago mention the use of aqua amigdalorum for the treatment of some tumours of the skin. The Greeks and Romans also attributed therapeutic properties to that extract in low doses. (Enculescu 2009). Amygdalin is used by the ancient Egyptians as a poison for executing capital punishment: "penalty of the peach". (Halenaar et al. 2021).

За осмисляне на научния текст използваме като междинен език английски. Тази задача е от типа за четене с разбиране. Чрез подобен тип упражнения имаме възможност да определим степента на владеене на специализиран български език.

Фактор №2. Постигането на добри комуникативни умения и реализирането на такива цели отчитаме, изхождайки от същността на следното – надграждане на уменията за четене, слушане, писане и говорене, съобразявайки се със спецификата на приложната работа. За нас много важно се оказва не просто комуникиране, а общуване с участие на емоционалност и доверие в процеса на учене. Според Христина Милчева и Мария Димова „сздаване на „емоционален фон“ се постига чрез общуване, докато при комуникацията той може да липсва“ (Milcheva, Dimova 2016, 859 – 862) и това за нас е много важно при определянето на целите.

1 цел. Постигане на добра комуникативна компетентност чрез мотивирано теоретико-прагматично езиково обучение.

2 цел. Въз основа на педагогическия опит и на изведен модел на учене верифициране на нов модел експериментална система от традиционни и интерактивни механизми на обучение и от прилагане на различни методи и инструменти на работа в свободноизбираемата подготовка.

На студентите предлагаме надграждащи упражнения от типа:

– Прочетете следния научен текст. Определете термините и терминологичните словосъчетания.

– Напишете нов наративен текст с 5 от термините и терминологичните словосъчетания.

– Определете ситуация в болница и участници в нея. Направете ситуацията с три екипа. Изберете екип от трима студенти за рецензиране и оценяване. Включете публиката и останалите студенти в коментарите и оценяването.

АМИГДАЛИН / AMYGDALIN – ЛЕКАРСТВО / MEDICINE
АНТИТУСИВЕН И АНТИАСТМАТИЧЕН ЕФЕКТ / ANTITUSSIVE AND
ANTIASTHMATIC EFFECTS

кашлица / cough;
суха кашлица / a dry/hacking cough;
магарешка кашлица / whooping-cough
астма / asthma

АМИГДАЛИНЪТ

Антитусивен и антиастматичен ефект

След орален прием амигдалинът се декомпозира на циановодородна киселина и бензалдехид; циановодородната киселина може да инхибира респираторния център до определено ниво, което може да успокои респираторното движение и да доведе до антитусивен и антиастматичен ефект. Амигдалинът може да промотира синтеза на белодробен сърфактант в животински експериментален модел на респираторен дистрес синдром и да подобри заболяването.

Antitussive and antiasthmatic effects

After oral administration, amygdalin decomposed into hydrocyanic acid and benzaldehyde; hydrocyanic acid could inhibit the respiratory center to a certain level, which could calm down the respiratory movement and finally achieve the antitussive and antiasthmatic effects.

Amygdalin can promote the synthesis of pulmonary surfactant in animal experimental model of respiratory distress syndrome and ameliorate the disease.

И в този тип задачи използваме междинен език за максимално разбиране на научния текст и последваща конкретна употреба в практиката.

Задачите ни се определят от целите.

1. Усвояване на езика на добро устно и писмено ниво съобразно посочените нива на компетентност от Европейската езикова рамка.

2. Прилагането на интерактивните паралелно с традиционните методи и инструменти на работа да води до развитие на творческо и креативно мислене и изразяване (включително и на емоциите) на чужд за студентите език.

3. Чрез усъвършенстване на комуникативните умения да се постигне много добра резултатност относно практическото усвояване на езика за целите на медицин-

ската практика. Този начин на работа свързваме с презентиране сред студентите на идеята за равнопоставеност, за приемането на етнокултурната и религиозната самобитност и пълноценното интегриране на етническите и религиозните общности в макрообществото, както и утвърждаването на модела за толерантност. Търсим оптимални параметри на системна и целенасочена работа, за да може всеки отделен студент да осмисли както своята културна и езикова идентичност, така и необходимостта от пълноценна социална и културна интеграция в обществото.

За всяка методична единица подготвяме презентация, която задава както нов теоретичен материал, така и упражнения за прилагане на различни речевни умения с цел усъвършенстване на комуникативността чрез добро усвояване и автоматизиране на правила и езикови конструкции. Предлагаме създаване на нови диалози по модел, отработване на познати диалози; упражняване на граматически материал в табличен вариант; упражнения и текст за четене, езиков анализ и трансформиране; илюстрираме наученото чрез работа върху графики или изображения с основни акценти по урочните единици.

Развитието на речевите умения е съществен момент в работата ни. То се осмисля в духа на верифицираното и от Мария Бояджиева-Миленова „... в колкото повече и по-разнообразни комуникативни ситуации се включва обучаваният, толкова повече възможности има той не само да практикува езика, но и да формулира и проверява хипотези за него“ (Boyadzieva-Milenova 1988, 85). Ние се стремим към реално усвояване и автоматизиране на материала чрез прилагане на основните речевни умения в различни ситуационни варианти:

– **четенето** на диалогични и наративни текстове развива и усъвършенства уменията за устното автоматизиране на езиковия материал; то дава възможности за екипна работа както по време на самата дейност, така и за участие на членовете от групата в корекционни действия;

– **слушането** включва упражнения за осмисляне и предаване на информация, за трансформация и ситуационни разработки; включваме и аналогичен музикален фон за емоционално въздействие и активизиране на вниманието и мисловните процеси при развитието и усъвършенстването на различните речевни умения;

– **говоренето** реализираме чрез разнотипни задачи за отработване на отделни фрази, цели изречения, кратки и по-дълги диалози, наративни текстове и др.;

– **писането** усъвършенстваме чрез задачи за развитие на писмената култура и чрез създаване, представяне и коментар на студентски презентации с текст, илюстрации и музика.

В нашата практика използваме традиционни и интерактивни методи и инструменти на работа. Традиционни задачи за развитие на четирите умения са от следния тип.

Прочетете научния текст. Задайте въпроси към него. Определете научните словосъчетания. Запишете с тях изречения. Прочетете изреченията на вашите колеги. Коментирайте своите и на колегите изречения.

Амигдалин. Ефект върху храносмилателната система

Бензалдехидът, отделен при разграждането на амигдалина, може да инхибира активността на пепсина и да окаже влияние на функционирането на храносмилателната система. Има данни, че амигдалинът има добър терапевтичен ефект върху плъхове с хроничен гастрит и хроничен атрофичен гастрит.

The effects on the digestive system

Benzaldehyde, that is decomposed by amygdalin, can inhibit the activity of pepsin and affect the digestive function. It is reported that amygdalin has a good therapeutic effects on rats with chronic gastritis and chronic atrophic gastritis.

Интерактивните методи и инструменти на работа са разнообразни. Някои от прилаганите са следните.

1. Към психологическото тестване включваме техника „Кръг“ (see Vasilev et al. 2005,127). Разположението в кръг създава възможност в три етапа студентите да работят върху готов текст и да участват в създаването след това на нови два текста – наративен и диалог. В този раздел от прилагането на техниката участниците допълват и обобщават своите писмени отговори в нов текст, представящ мнението на групата по ключовите въпроси. Текстът се пише в момента и може да се представя на мултимедия. Отчитаме валидността на всеки отговор чрез „вярно“ и „невярно“ за всеки студент. Съобразно преобладаващото мнение коригираме текста. При необходимост заедно правим фонетични корекции, както и корекции на граматически и стилови грешки.

ТЕХНИКА „КРЪГ“

Седнете всички в кръг – 3 мин.

Изберете екип от трима студенти за обобщаване на мнението по ключовите въпроси в медицинския текст на презентацията – 5 мин.

Изберете три екипа за работа върху медицинския текст – 5 мин.

Работете първо индивидуално; задайте въпроси към текста и отговорете писмено – 10 мин.

В рамките на 10 минути работете вътре в екипите: разговаряйте за грешки в отговорите и ги поправете.

Ние сме в кръг: имаме 20 минути, слушаеме всеки екип и правим нашите общи отговори.

След като изслушаеме трите екипа, даваме възможност на обобщаващия екип да предложи общите изводи.

Оформяме цялостен нов наративен текст.

Предлагаме този текст за трансформиране в диалог.

2. Прилагането на техниката на разделения постер е своеобразно приложение на метода *брейнсторминг*. Чрез този метод активизираме спонтанно паметта да помни и да репродуцира максимална по обем информация.

ПРИЛАГАНЕ НА ТЕХНИКАТА ЗА РАЗДЕЛЕНИЯ ПОСТЕР

Прочетете записаното по раздели в първата част на постера. Закрийте тази част и се опитайте да запишете във втората част какво помните.

1. Части на човешкото тяло	Запишете и посочете частите на човешкото тяло, които видяхте в първата част от постера.
глава, лице, чело, око, гърло, буза, уста, език, рамо, ръка, корем, гръб, кръст, череп, гръден кош, врат, китка, длан, пета, стъпало, лакът, пръст, бедро, коляно	
2. Термини	
Терминът назовава понятие в определена научна област. Терминът има дефиниция. Терминът има една или повече думи (същ. име + прил. име/ числ. име/ причастие). Някои термини не се превеждат. Някои термини са гръцки или латински, но имат българска дума.	
3. Съществителни и прилагателни имена	
дълбоко порязване висока температура ниско кръвно налягане добро сърце добри намерения в добро състояние лошо състояние приеман час частен кабинет	
4. Словосъчетания с причастия	
свързващи артерии възходяща аорта низходяща аорта отвеждащ нерв възвръщащ се нерв изпъкващ преилен плаващи ребра допустим процент облечен пациент съблечен пациент поставена диагноза преживяна ситуация изтрит спомен нападнат човек новопостъпил пациент	

Фигура 4

Асоциативните задачи от различен тип развиват уменията на студентите да анализират и да изграждат текст съобразно книжовната норма. Използването на интерактивни методи на работа създава атмосфера на творчество и активизира изследователската и интерпретаторската дейност.

АСОЦИАТИВНА ЗАДАЧА

Представете си, че работите в екип за изследвания върху дихателната система. Прочетете научния текст. Задайте въпроси към него и отговорете. Напишете в екип ваш описателен текст и го представете пред останалите групи.

Антиатеросклеротичен ефект

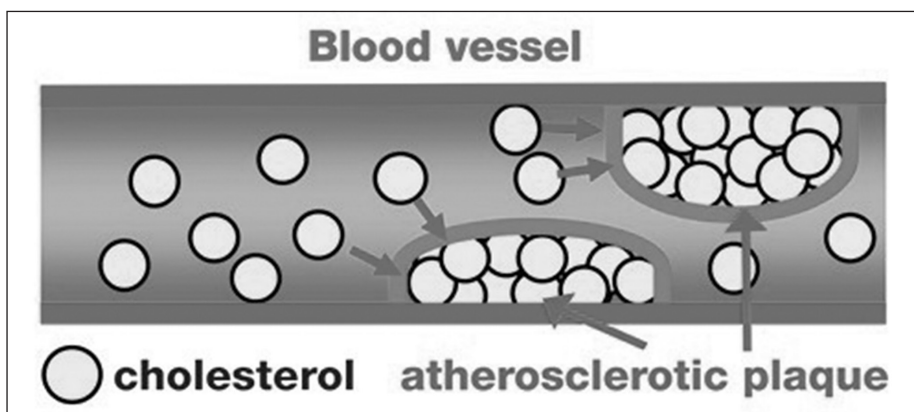
Амигдалинът има антиатеросклеротичен ефект in vivo. Той може да инхибира развитието на атеросклерозата в ApoE knockout мишки.

Приемането на амигдалин и пробукол (познат липофилен антиоксидант) е по-ефективно за забавяне прогресията на атеросклерозата, отколкото самостоятелното приемане на амигдалин. Предпазването на съдовете от двата агента може да бъде отчасти и поради способността им да намаляват нивата на триглицеридите (TG), общия холестерол (TC) и липопротеините с ниска плътност (LDL). (Jiagang et al., 2012).

Antiatherosclerotic effect

Amigdalin possesses antiatherosclerotic effect in vivo. It can inhibit the development of atherosclerosis in ApoE knockout mice.

Application of amygdalin and probucol (known lipophylic antioxidant) together is more effective in delay of the progression of atherosclerosis than single application of amygdalin. This protective effect could be because of their ability to reduce the levels of triglycerides (TG), total cholesterol (TC) and low density lipoprotein (LDL) (Jiagang et al., 2012).

Фигура 5

4. Методът синектика за изразяване на „групово търсене на идеи“ е пряко свързан с екипната работа и според психолозите има съществена роля, за да се превърне „неизвестното в известно“ (Vasilev et al. 2005, 115). Създаването на екипи и оформянето на дискуссионна среда в различни варианти с поставен проблем е определящо и за демократичния стил на работа, за достигане до единомислие при крайните изводи, сътрудничество и откритост.

Създаването на среда за провеждане на диспут по проблема „Ролята на амигдалина – за и против“ е от типа задачи за групово търсене на идеи и реализиране на аргументирани цялостни устни текстове.

3. Резултатност за една учебна година

За отчитане на резултатност в края на втория семестър използваме анкета за успешността на предложения учебник през втория семестър, като в него са включени и материалите, използвани през първия семестър.

Чрез анкетата отчитаме следните резултати.

От 21 студенти в курса 20 са попълнили анкета и има и конкретни допълнителни мнения. Студентите имат с подписи отделно представено мнение за курса, което съвпада с попълненото в анкетата.

Най-висок брой отговори „*Интересно е, защото има повече устни разговори*“ – 20, има на въпроса: **Интересно ли са представени уроците?**

Най-висок брой отговори „*По-добре е да има повече упражнения за говорене и по-малко граматика*“ – 15, има въпросът: **Искате ли да се обяснява повече граматика?**

Най-висок брой отговори „*Отлична*“ – 18, има въпросът: **Каква е Вашата оценка за качеството на упражненията по български език?**

Най-висок брой отговори „*Отлична*“ – 13, има въпросът: **Каква е оценката Ви за качеството на учебника?**

Най-висок брой отговори „*Много добра*“ – 19, има въпросът: **Каква е оценката Ви за количеството на учебния материал?**

Най-висок брой отговори „*Отлична*“ – 18, има въпросът: **Каква е оценката Ви за прилаганите форми на работа в учебните часове?**

Студентите одобряват структурата в учебника, упражненията, преобладаването на разговорност, формите на работа, количеството на материала и качеството на продукта.

Семестриалните тестове и оформените крайни оценки на основата на текущи оценки от устни изпитвания и два семестриални теста също са формати за отчитане на резултатност. Студентите постигат успеваемост – „Отличен“ (6,00). Те са мотивирани да постигнат отлична комуникативна компетентност за реализиране по време на своята медицинска практика.

4. Заключение

Постигането на отлична комуникативната компетентност при чуждестранните студенти по медицина за една учебна година е съществен момент за отчитане параметрите на резултатността в няколко аспекта: степен на владеене на езика съобразно определените за необходими нива спрямо Европейската езикова рамка; постигане на прогресивни резултати като среден успех; уместност на прилаганите методи и инструменти на работа; положителна роля на създадения учебник с балансираност между теоретичен и практически материал; успешен интердисциплинарен характер на уроците чрез въвеждане на теоретичен материал, предоставен от научен сътрудник към БАН, и практическо осмисляне от студентите и преподавателя; постигната висока степен на етичност и взаимно уважение между участниците в процеса на учене. Дефинираните за усвояване в началото на годината теоретични и практически знания и умения в СИД „Български език за медицински цели“ са усвоени. Резултатите потвърждават сравнително доброто ниво на комуникативна компетентност при студентите. Чрез апробирането на иновации в работата съвместно с прилагането на традиционни форми в рамките на учебната година обогатяваме създадения динамичен модел за обучаване, включващ и етичност във взаимоотношенията (толерантност, уважение, чувство за екипност и др.). Постигането на етични взаимоотношения в мултикултурната среда и на добра комуникативна компетентност по български език са съществени за професионалното реализиране на студентите.

ЛИТЕРАТУРА

- БОЙКОВА, Ф., 2009. Прагмалингвистични характеристики на комуникативната компетентност. В: *Комуникативната компетентност в езиковото и в литературното обучение*. Пловдив: Паисий Хилендарски, 21 – 29.
- БОЯДЖИЕВА-МИЛЕНОВА, М., 1988. Комуникативни стратегии и изучаване на чужд език. В: *Проблеми на овладяването на чужд език*. София: Народна просвета, 82 – 92.
- ВАСИЛЕВ, В., Й. ДИМОВА, Т. КОЛАРОВА-КЪНЧЕВА, 2005. *Рефлексия и обучение. I част, Рефлексията – теория и практика*. Пловдив: Макрос, 115 – 127.
- ГАНЕВА, К., 2009. Учебникът по руски език за VII клас „Друзья“ в контекста на съвременния комуникативен подход. В: *Комуникативната компетентност в езиковото и в литературното обучение*, Пловдив: Паисий Хилендарски, 58 – 65.

- ДАНЧЕВ, А., 1988. Към описанието на „българския английски междинен език. В: *Проблеми на овладяването на чужд език*. София: Народна просвета, 93 – 109.
- МИЛЧЕВА, Хр., М, ДИМОВА, 2016. Обучение за развиване на комуникативните умения на студентите от Медицинския колеж на Тракийски университет, 859 – 862. В: *International Journal, Institute of Knowledge Management, Knowledge, Scientific Papers*, Vol. 15.2., Knowledge in Practice, Eleventh International Scientific Conference Knowledge in Practice 16 – 18 December, 2016, Bansko, Bulgaria, ISSN 1857 – 92, UK, V. 15. 2., p.p. 489 – 924, Skopje, 2016; Global Impact and Quality Factor 1.023 (2015).
- FUKUDA, T., ITO, H., MUKAINAKA, T., TOKUDA, H., NISHINO, H. & YOSHIDA, T., 2003. Anti-tumor promoting effect of glycosides from *Prunus persica* seeds. *Biological and Pharmaceutical Bulletin*, 26(2), 271 – 273.
- HALENÁR, M., MEDVEĎOVÁ, M., MARUNIAKOVÁ, N. & KOLESÁROVÁ, A., 2021. Amygdalin and its effects on animal cells. *Journal of Microbiology, Biotechnology and Food Sciences*, 2021, 2217 – 2226.
- ENCULESCU, M., 2009. Vitamin B17/laetrile/amygdalin (a review). *Bulletin UASVM animal science and biotechnologies*, 66(1 – 2), 20 – 25.
- JIAGANG, D., WANG, H., LIU, Y., LI, C., HAO, E., DU, Z. & WANG, Y., 2012. Anti-atherosclerotic effects mediated by the combination of probucol and amygdalin in apolipoprotein e-knockout mice fed with a high fat diet. *JOURNAL OF ANIMAL AND VETERINARY ADVANCES*, 11(1), 20 – 25.

REFERENCES

- BOYKOVA, F., 2009. Pragmalingvистични характеристики на комуникативната компетентност. In: *Komunikativnata kompetentnost v ezikovoto i v literaturnoto obuchenie*. Plovdiv: Paisiy Hilendarski, 21 – 29 [in Bulgarian]
- BOYADZHIEVA-MILENOVA, M., 1988. Комуникативни стратегии и изучаване на чужд език. In: *Проблеми на овладяването на чужд език*, София: Народна просвета, 82 – 92. [in Bulgarian]
- VASILEV, V., Y. DIMOVA, T. KOLAROVA-KANCHEVA, 2005. *Refleksiya i obuchenie. I chast, Refleksiyata – teoriya i praktika*. Plovdiv: Makros, 115 – 127. [in Bulgarian]
- GANEVA, K., 2009. Учебникът по руски език за 7 клас „Druzyya“ в контекста на съвременния комуникативен подход. In:

- Komunikativnata kompetentnost v ezikovoto i v literaturnoto obuchenie.* Plovdiv: Paisiy Hilendarski, 58 – 65. [in Bulgarian]
- DANCHEV, A., 1988. Kam opisanieto na „balgarskiya angliyski mezhdinen ezik. In: *Problemi na ovladyavaneto na chuzhd ezik.* Sofia: Narodna prosveta, 93 – 109. [in Bulgarian]
- MILCHEVA, H., M. DIMOVA, 2016. Obuchenie za razvivane na komunikativnite umeniya na studentite ot Meditsinski kolezh na Trakiyski universitet, 859 – 862. In: *International Journal, Institute of Knowledge Management, Knowledge, Scientific Papers*, Vol. **15.2.** Knowledge in Practice, Eleventh International Scientific Conference Knowledge in Practice 16 – 18 December, 2016, Bansko, Bulgaria, **15. 2.**, p.p. 489 – 924, Skopje, 2016; Global Impact and Quality Factor 1.023 (2015).
- FUKUDA, T., ITO, H., MUKAINAKA, T., TOKUDA, H., NISHINO, H. & YOSHIDA, T., 2003. Anti-tumor promoting effect of glycosides from *Prunus persica* seeds. *Biological and Pharmaceutical Bulletin*, **26(2)**, 271 – 273.
- HALENÁR, M., MEDVEĎOVÁ, M., MARUNIAKOVÁ, N. & KOLESÁROVÁ, A., 2021. Amygdalin and its effects on animal cells. *Journal of Microbiology, Biotechnology and Food Sciences*, 2021, 2217 – 2226.
- ENCULESCU, M., 2009. Vitamin B17/laetrile/amygdalin (a review). *Bulletin UASVM animal science and biotechnologies*, **66(1 – 2)**, 20 – 25.
- JIAGANG, D., WANG, H., LIU, Y., LI, C., HAO, E., DU, Z. & WANG, Y., 2012. Anti-atherosclerotic effects mediated by the combination of probucol and amygdalin in apolipoprotein e-knockout mice fed with a high fat diet. *Journal of Animal and Veterinary Advances*, **11(1)**, 20 – 25.

THEORY AND PRACTICE IN TEACHING BULGARIAN AS FOREIGN LANGUAGE IN THE FREELY CHOSEN DISCIPLINE “BULGARIAN FOR MEDICAL PURPOSES”

Abstract. This is not only the general communicative competence, but also professional competence to converse. That gives us confidence to further actively research working pedagogical study models. In the course of one academic year, we have been developing such dynamic model with the medical students (who study Medicine in English), taking part in the freely chosen discipline “Bulgarian for medical purposes”. At this stage we have the following goals: to verify problematic areas in communication in professional environment and during practice; applying together conventional and innovative methods, instruments, and forms of education and proposing ways to improve the educational process; interdisciplinary approach to realize successful communicative competence by creating a direct connection between theory and practice. At the end of the academic year, we thus define the parameters of the results of the communicative competence in Bulgarian for professional communication. Achieving excellent communicative competence of the foreign students for a year is a key factor for checking the results.

Keywords: communicative competence; working pedagogical study models; interdisciplinary approach; conventional and innovative methods

✉ **Dr. Margarita Dimitrova, Senior Lecturer**

<https://orcid.org/0000-0003-4510-3938>

Bulgarian Language Section

Department for Language and Specialized Training

Medical University

Plovdiv, Bulgaria

E-mail: margarita.dimitrova@mu-plovdiv.bg

✉ **Dr. Hristiana Krasteva, Assist. Prof.**

<https://orcid.org/0000-0002-7253-1842>

University of Plovdiv “Paisii Hilendarski”

Plovdiv, Bulgaria

E-mail: hnikolaeva@gmail.com

✉ **Dr. Teodora Todorova, Assist. Prof.**

<https://orcid.org/0000-0003-1075-4482>

Institute for Biodiversity and Ecosystems Research

Bulgarian Academy of Sciences

Sofia, Bulgaria

E-mail: tedi_todorova@yahoo.com